Mantelzorg gemeente Beek

2022-2026

Juni 2022

1. Inleiding

Inwoners vormen de basis van een samenleving. In een ideale samenleving gaan we er van uit dat iedereen meedoet aan de samenleving en dat mensen voor elkaar zorgen. De basis van het huidige sociaal domein is dan ook de zorg en ondersteuning van onze inwoners voor zichzelf en voor elkaar. Hierdoor wordt namelijk de behoefte aan professionele hulp minder of de periode korter. Door de zorg van mensen uit het eigen netwerk, de mantelzorger, wordt de inwoner van Beek ook langer in staat gesteld om langer in zijn vertrouwde omgeving te blijven wonen.

Ook in het regeerakkoord " Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst", wordt voor een toekomstbestendige ouderenzorg, langer thuis wonen gestimuleerd.

We staan hierbij echter voor grote uitdagingen: door de vergrijzing, de druk op de zorg die alsmaar toeneemt, complexere zorgsituaties thuis, wordt de druk op mantelzorgers alleen maar groter. Door de stijgende zorgvraag door vergrijzing en toenemende personeelstekorten rust er een steeds zwaardere verantwoordelijkheid op iedereen die zorg verleent. In een onlangs uitgebracht rapport van de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving (RVS) wordt geconcludeerd dat er, om te waarborgen dat iedereen in de toekomst de hulp kan krijgen die nodig is, een fundamentele omslag noodzakelijk is in de organisatie van de zorg. Zij doet daarvoor de volgende aanbevelingen:

- Maak het informele netwerk onderdeel van het zorgteam
- Waardeer mantelzorgers en vrijwilligers als gelijkwaardige partners
- Laat strakke kwaliteitskaders los en vereenvoudig regels

De gemeente Beek heeft daarom extra aandacht voor de mantelzorger en vindt het belangrijk om hen hierin goed te ondersteunen en te waarderen. In deze notitie willen we dan ook de kaders aangeven voor een goed mantelzorgbeleid voor de komende vier jaar zodat hiermee ook voldaan kan worden aan het, in het onlangs gepresenteerde nieuwe bestuursakkoord 2022-2026 "Daadkrachtig en wendbaar Beek", opgenomen doel dat in 2026 het aantal ingeschreven mantelzorgers met 10% is toegenomen.

Deze notitie is tot stand gekomen met input van Steunpunt Mantelzorg en de zorgverleners die deelnemen aan het groot wijkteam-overleg die als zorgverleners goed weten wat de behoeften zijn van mantelzorgers. Ook hebben we ons gebaseerd op een enquête die we verspreid hebben onder alle ingeschreven mantelzorgers en hebben we advies ingewonnen bij de adviesraad Sociaal Domein.

De wet maatschappelijke zorg 2015 (Wmo) geeft gemeenten een verantwoordelijkheid in het bevorderen en waarderen van mantelzorgers. Gemeenten hebben vrijheid bij de invulling van deze wettelijke plicht. Het mantelzorgbeleid maakt onderdeel uit van het Wmo-beleid en wordt in deze notitie verder uitgewerkt.

2. Leeswijzer van deze notitie

Eerst wordt beschreven wat mantelzorg is en wordt een beeld gegeven van de huidige mantelzorg in Beek inclusief feiten en aantallen. Vervolgens wordt uiteengezet hoe we de komende jaren de mantelzorger willen gaan ondersteunen en waarderen. Tot slot wordt het budget en de besteding ervan aangegeven.

3. Dit is mantelzorg

Zorgen voor een ziek familielid of vriend is voor de meeste mensen vanzelfsprekend. Iedereen krijgt vroeg of laat te maken met mantelzorg en mensen doen dit normaal gesproken ook graag voor elkaar.
Maar wat verstaan we onder mantelzorg en wat niet?
Mantelzorg is alle hulp aan een hulpbehoevende door iemand uit diens directe sociale omgeving. Mantelzorg is hulp die verder gaat dan de zogenoemde ‘gebruikelijke hulp’. Gebruikelijke hulp of zorg is de dagelijkse zorg die huisgenoten elkaar bieden omdat zij samen een huishouden voeren. Het onderscheid tussen mantelzorg en gebruikelijke zorg verschilt van geval tot geval en is maatwerk. Mantelzorg is onbetaalde hulp en kan nooit als een verplichting worden opgelegd. Hulp aan mensen zonder gezondheidsbeperkingen, zoals bijvoorbeeld oppassen op gezonde kleinkinderen, valt hier niet onder.

Mantelzorgers zijn geen beroepsmatige hulpverleners, maar geven zorg omdat zij een persoonlijke band en sociale relatie hebben met degene voor wie ze zorgen. Mantelzorg kan allerlei vormen van zorg/hulp omvatten, denk aan huishoudelijke hulp, praktische steun, verzorging, verpleging, begeleiding, emotionele steun en toezicht. Veel mantelzorgers vinden het gewoon om te zorgen voor een naaste en herkennen zich niet altijd als mantelzorger.

Mantelzorgers onderscheiden zich van professionele zorgverleners en vrijwilligers door hun emotionele verbondenheid met de zorgvrager.
Door hun persoonlijke relatie met de zorgvrager hebben zij veel ervaring en is het verlenen van zorg vanzelfsprekend. Het is dan ook belangrijk dat zij nauw betrokken worden en samenwerken bij de zorg door professionals. Door de inbreng van de mantelzorger kan de zorg verbeterd worden.

Een ander groot verschil tussen mantelzorgers en andere zorgverleners of vrijwilligers is, dat je mantelzorg niet kan plannen of stoppen. De mantelzorgers hebben
daarin geen keuze, het overkomt hen! Mantelzorgers zorgen soms 24 uur per dag, 7 dagen in de week. De belasting kan ongemerkt toenemen omdat er steeds meer taken bijkomen en mantelzorgers ook niet snel om hulp vragen als de zorg te zwaar wordt.

Mantelzorgers zijn heel verschillend en het is dus niet gemakkelijk om de vraag te beantwoorden hoe de mantelzorgers het best ondersteund kunnen worden. Dé mantelzorger bestaat niet. De groep is zeer verschillend en er bestaan verschillende soorten mantelzorgrelaties. Bijvoorbeeld: de werkende mantelzorger, de jonge mantelzorger, de mantelzorger in de palliatieve fase, de oudere mantelzorger, de mantelzorger met een migratie-achtergrond, de mantelzorger voor zorg intensieve

kinderen enz. Belangrijk is dat mantelzorgers zichzelf herkennen als mantelzorger én dat professionals de mantelzorgers herkennen om hen vervolgens ook de juiste ondersteuning te kunnen bieden. Het ziektebeeld van de zorgvrager, de mate van emotionele betrokkenheid en overige omstandigheden in de persoonlijke en thuissituatie van de mantelzorger, bepalen de behoefte aan ondersteuning. Mantelzorg-ondersteuning is dus veelal maatwerk.

4. Wettelijk kader van de mantelzorg

Sinds 1 januari 2015 is de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) in werking getreden. Doel van deze wet is om alle inwoners mee te kunnen laten (blijven) doen aan de samenleving.

Deze wet bevat ook verplichtingen die gemeenten hebben rond mantelzorg en vrijwillige inzet. Het betreft in essentie de volgende verplichtingen:

- Het bevorderen van mantelzorg en vrijwillige inzet.
- Het bieden van een ondersteuningsstructuur voor mantelzorgers en vrijwilligers, ter ontwikkeling van de kracht van mantelzorgers en vrijwilligers en ter voorkoming van overbelasting bij mantelzorgers.
- Het vergroten van de informele zorg in de samenleving, door gebruik te maken van mantelzorg en vrijwillige inzet.
- Het stimuleren van nieuwe initiatieven om het potentieel aan vrijwillige inzet, in de nabijheid van de leefomgeving van mensen, aan te boren.
- Het zorgdragen voor een waardering voor de inzet van mantelzorgers.
- Het betrekken van lokale betrokkenen rond mantelzorgers en vrijwillige inzet bij het opstellen van beleid wat op hen van toepassing is.

5. Mantelzorg in Beek

Juist omdat mantelzorgers hun taak als mantelzorger als vanzelfsprekend uitvoeren en daar niet mee naar buiten treden, is het moeilijk om iets te zeggen over het juiste aantal mantelzorgers in Beek.
Mantelzorg.nl en het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) hebben hier onderzoek naar gedaan en een inschatting gemaakt.

Uit het onderzoek “Blijvende bron van zorg” SCP 2020, blijkt dat:

- 30,4 % van inwoners van 16 jaar en ouder geeft langdurig (langer dan 3 maanden) zorg
- 5,8 % van inwoners van 16 jaar en ouder geeft langdurig en intensief (langer dan 3 maanden en meer dan 8 uur per week) zorg
- 9,1 % van de mantelzorgers voelt zich zwaarbelast.

Voor Beek betekent dit:

Aantallen mantelzorgers in Beek

	Inwonersaantal	**Inwoners > 16 jaar**	**Mantelzorgers > 16 jaar**	**Mantelzorgers die langdurig zorgen**	**Mantelzorgers langdurig en intensief**	**Mantelzorgers zwaarbelast**
Beek	15865	13937	4934	4237	808	449

Bij het steunpunt Mantelzorg Westelijke Mijnstreek staan eind 2021, 456 mantelzorgers geregistreerd.

Jonge mantelzorgers
Over jonge mantelzorgers (jonger dan 18 jaar) lopen schattingen zeer uiteen en zijn geen redelijke kengetallen beschikbaar.
De GGD Zuid Limburg geeft in haar gezondheidsatlas aan dat in de gemeente Beek van de leeftijdsgroep 13 tot 16 jaar, 5,4 % van de jongeren mantelzorg aan een chronisch ziek familielid verleent. Uitgaande van het totaal aantal jeugdigen in deze leeftijdsklasse zou dat betekenen dat in Beek 45 jonge mantelzorgers zijn.

Bij het Steunpunt Mantelzorg staan eind 2021 10 jonge mantelzorgers ingeschreven.

6. Huidige mantelzorgondersteuning in gemeente Beek

De ondersteuning van een mantelzorger is heel divers: informatie, advies, emotionele steun, praktische en materiële hulp, vervangende zorg en financiële tegemoetkoming. Belangrijk is om te achterhalen waar de mantelzorg zelf behoefte aan heeft.
In Beek zijn de volgende vormen van mantelondersteuning:

- ***Steunpunt Mantelzorg Westelijke Mijnstreek, Beek***

Een belangrijke taak voor het bieden van ondersteuning aan mantelzorgers bij hun zorgtaken ligt in Beek bij het Steunpunt Mantelzorg Westelijke Mijnstreek. De medewerkers van het Steunpunt beantwoorden vragen en verstrekken informatie over mogelijkheden voor hulp en ondersteuning, regelingen en voorzieningen. De ondersteuning aan mantelzorgers kan heel divers zijn en is uiteraard afhankelijk van de behoeften. De hulp is gericht op het voorkomen van overbelasting van de mantelzorgers door bv. praktische ondersteuning die verlichting van de mantelzorgtaak kan brengen. Denk aan bijvoorbeeld inzet maatjesvrijwilliger (respijtzorg), administratieve hulp, huishoudelijke hulp en vervoersdiensten in

samenwerking met de Wmo. Er zijn vele lokale initiatieven waarnaar verwezen kan worden.
Daarnaast worden er dialoog- en informatiebijeenkomsten voor groepen mantelzorgers gehouden. Er worden zowel bijeenkomsten georganiseerd met gastsprekers om vanuit het preventieve karakter de mantelzorger te informeren alsook kleine “Ontmoet Elkaar” bijeenkomsten waar mantelzorgers hun ervaringen delen en een luisterend oor wordt geboden. Mede hierdoor, maar ook door hun contacten en samenwerking met andere relevante organisaties op dit terrein, weten zij wat de mantelzorgers bezighoudt en op deze wijze kunnen zij hun ondersteuning aan de mantelzorgers steeds verbeteren en actueel houden.

Bij het Steunpunt Beek staan eind 2021, 456 mantelzorgers ingeschreven. Niet iedereen die mantelzorg verleent, staat echter ingeschreven bij het Steunpunt. Enerzijds omdat niet iedereen die voor een naaste zorgt, zichzelf als mantelzorger ziet, maar anderzijds omdat we niet iedereen bereiken. Zo is de groep jonge mantelzorgers en de werkende mantelzorgers ondanks diverse acties, moeilijk te bereiken. Dat is niet alleen in Beek zo, maar dat blijkt bij overige gemeenten ook zo te zijn.

- ***Mantelzorgwaardering***

Jaarlijks wordt de waardering voor de mantelzorger, die ingeschreven staat bij het Steunpunt Mantelzorg, uitgesproken door middel van het verstrekken van een vrij te besteden geldbedrag van € 100. Dit wordt verstrekt op basis van de Regeling Mantelzorgwaardering 2018-2021. Op basis van de Wmo zijn de gemeenten verplicht om jaarlijks een blijk van waardering aan mantelzorgers te verstrekken. Voor de uitvoering hiervan is tot en met 2022 hiervoor budget beschikbaar van € 45.000 per jaar.

- ***Respijtzorg***

Een belangrijke vorm van ondersteuning is het bieden van respijtzorg, dat wil zeggen: zorg waardoor een mantelzorger tijdelijk ontlast wordt van zijn taak. Verschillende vormen van 'vervangende' zorg zijn daarbij mogelijk, zoals thuisopvang, dagopvang, kortdurend verblijf, tijdelijke uitbreiding thuiszorgmomenten of inzet van informele zorg. Respijtzorg vindt nu voornamelijk plaats door inzet van een maatjesvrijwilliger.

- **Zuyderland psycho educatie**

Psycho educatie van Zuyderland GGZ is bedoeld ter ondersteuning van mantelzorgers van mensen met ernstige psychiatrische aandoeningen als gevolg van dementie of andere ernstige gedragsproblemen. Te denken valt aan extreme onrust, agressie, ontremd/impulsief gedrag, wanen en hallucinaties, depressieve en angstklachten.

7. Hoe verder met de mantelzorg ondersteuning in Beek?

Mensen worden steeds ouder en ouderen blijven steeds langer thuis wonen. Niet alleen omdat dit hun wens is, maar ook omdat de toegang tot een verzorgingstehuis of verpleeghuis steeds moeilijker wordt. De tendens die hiermee gepaard gaat is dat de groep kwetsbare ouderen die langer thuis worden, ook groter wordt. Dit betekent automatisch dat mantelzorg een steeds grotere plek in de zorgverlening gaat innemen. Maar ook dat steeds meer ouderen voor andere ouderen moeten zorgen.

Uit een onderzoek over mantelzorg in 2040 van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) en het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), november 2019 is af te leiden dat het gemiddeld aantal mensen dat mantelzorg kan verlenen aan 75 plussers die zelfstandig wonen, afneemt. En dat diegenen die mantelzorg kunnen verlenen ook steeds ouder worden. De verwachting is dat tussen 2018 en 2040 de groep ouderen die mantelzorg nodig heeft met bijna 70% stijgt. Het aantal mensen dat mantelzorg geeft, neemt maar met 7% toe en bestaat verhoudingsgewijs vooral uit mensen van 75 jaar en ouder.

De vraag is dus of mantelzorgers in de toekomst voldoende in staat zijn en ook bereid zijn om nog die mantelzorg te kunnen verlenen. Uiteraard is dit een toekomstraming en zijn er altijd onzekere factoren waarmee geen rekening gehouden is, maar die wel van invloed zijn op de behoefte aan mantelzorg en het aantal mantelzorgers.

Wat het verschil tussen vraag en aanbod aan mantelzorg de komende jaren voor de gemeenten gaat betekenen, weten we dan ook nog niet, maar het zijn wel vragen waar we in de toekomst mee te maken gaan krijgen. Want welke ondersteuning kunnen mantelzorgers van de gemeente bijvoorbeeld verwachten als ze de zorg voor hun naaste niet volhouden?

8. Speerpunten mantelzorgbeleid 2022-2026 in Beek

In dit hoofdstuk is het nieuwe mantelzorgbeleid voor de komende periode opgenomen. De toenemende druk op mantelzorgers maakt het des te belangrijker om mantelzorgbeleid te ontwikkelen en als gemeente vinden we het ook heel belangrijk om mantelzorgers te ondersteunen bij hun taak en te voorkomen dat de mantelzorger overbelast raakt. Bij het opstellen van de speerpunten en de uitvoering van het nieuwe beleid is en wordt rekening gehouden met het bestaande mantelzorgbeleid, de problematiek die bepaalde (doelgroepen) mantelzorgers ervaren en de signalen die zijn binnengekomen uit het maatschappelijk middenveld.

Dit beleidsplan is opgebouwd uit drie speerpunten die belangrijk zijn voor een goed mantelzorgbeleid. Bij ieder speerpunt wordt beschreven wat we willen bereiken en wat we o.a. ervoor willen doen. Een aantal speerpunten geven al duidelijkheid over de uitvoering. Na vaststelling van de speerpunten van het mantelzorgbeleid voor de periode 2022 – 2026 wordt jaarlijks in een uitvoeringsplan uitgewerkt welke en hoe we de activiteiten per speerpunt dat jaar gaan uitvoeren.

Speerpunt 1:

Vinden en bereiken van mantelzorgers in een zo vroeg mogelijk stadium

Bewustwording

Mantelzorgers kun je pas vinden en bereiken als er bewustwording is, zowel bij de mantelzorger zelf als ook in zijn/haar omgeving.

Als een mantelzorger zichzelf niet herkent als mantelzorger, maakt hij minder snel gebruik van het ondersteuningsaanbod. Een gevolg hiervan kan zijn dat de mantelzorger overbelast raakt. De bewustwording van mantelzorgers en zijn/ haar omgeving moet dus vergroot worden. Uit de gesprekken met mantelzorgers komt naar voren dat er behoefte is aan bijvoorbeeld een campagne waarbij via een breed publiek en meerdere invalshoeken (zorgprofessionals, werkgevers, welzijnsorganisatie, scholen, krant etc.) aandacht wordt besteed aan de betekenis van mantelzorger zijn. Hierin brengen we verschillende mantelzorgrelaties en -situaties in kaart zoals de jonge mantelzorgers, oudere mantelzorgers en de werkende mantelzorgers. Bewustwording is een dynamisch proces. Daarom blijven we herhaaldelijk inzetten op het vergroten van de bewustwording. Hiermee stimuleren we ook de preventieve werking. Door herhaaldelijk aandacht te hebben voor mantelzorg (de kracht van de herhaling) “plant je zaadjes”, ook als mensen wellicht nog helemaal geen mantelzorger zijn. Echter, op het moment dat ze dit wel worden, stimuleer je hiermee een vroegtijdige bewustwording/herkenning en kun je bij mensen laten landen dat je er niet alleen voor staat op het moment dat je mantelzorger wordt. Als je daarmee snel en laagdrempelig de juiste ondersteuning kunt bieden met als uitgangspunt: informeel waar het kan, formeel waar het moet, dan voorkom je wellicht een hoger zorggebruik van de zorgvrager én overbelasting van de mantelzorger. Van het realiseren van bewustwording gaat dan ook een preventieve werking uit.

Wat gaan we o.a. doen?

- *Bewustwording vergroten en daarbij inzetten op de verschillende mantelzorgrelaties en -situaties zoals bijv. de jonge mantelzorgers, oudere mantelzorgers en de werkende mantelzorgers.*

Vinden en bereiken
Veel mantelzorgers herkennen zich niet in de term ‘mantelzorger’. Als vanzelfsprekend zorgen zij voor hun partner, vriend(in), kind of andere naasten. Ook bij gemeenten en organisaties is niet altijd bekend wie mantelzorg verleent. Achterhalen wie er voor de zorgvrager zorgt, is de eerste stap op weg naar het bieden van mogelijkheden om de mantelzorger te kunnen ondersteunen. Ofwel, het herkennen van de mantelzorger in de leefwereld van de zorgvrager. Van erkenning en waardering kan een positieve en motiverende werking uitgaan. Ook als de zorg als zwaar en belastend ervaren wordt. Door die schouderklop en hulp kan men mogelijk het verlenen van mantelzorg langer volhouden.

Na vinden en bereiken is het in sommige situaties ook goed om in te zetten op acceptatie. Accepteren dat je zorgt voor je zieke naaste, dat je daardoor wellicht minder tijd voor je zelf hebt, dat het moeilijk is om alle ballen in de lucht te houden als je werkt etc. Aandacht hebben voor het proces van accepteren betekent dat je mensen kunt stimuleren om vroegtijdig hulp te vragen.

Een belangrijk doel van ons beleid is om de komende jaren in te zetten op een betere herkenning en erkenning van mantelzorgers. Hier kunnen we nog wel een slag in slaan.

Eenmalige subsidie Rijk
Voor 2022 hebben we van het Rijk een eenmalig budget van € 50.000 ontvangen voor het versterken van het mantelzorgbeleid. Deze middelen worden ingezet om in

2022 een boost te geven aan het mantelzorgbeleid met als doel mantelzorgers in een zo vroeg mogelijk stadium te bereiken en ervoor zorgen dat ze tijdig de toegang tot de mantelzorgvoorzieningen weten te vinden als het nodig is.

Wat gaan we in 2022 e.v. hiermee o.a. doen?

- *Behoefteonderzoek houden onder mantelzorgers en de professionals die met mantelzorgers werken*
- *Mantelzorgers proberen te bereiken en te informeren via de weg die zij met de zorgvrager lopen, bijv. via huisarts, via casemanager Wmo en andere professionals*
- *Bij het aanvragen van een mantelzorgwaardering en tijdens het keukentafelgesprek, de mantelzorger informeren over de mogelijkheden tot ondersteuning*
- *Deskundigheidsbevordering van professionals in de leefomgeving zodat signalen van (overbelaste) mantelzorgers in allerlei mantelzorgrelaties herkend kunnen worden om hen vervolgens de juiste ondersteuning en informatie te kunnen bieden.*
- *Verbeteren van verbindingen tussen de formele en informele zorg die betrokken zijn bij de mantelzorger. Een mantelzorger heeft vaak te maken met een breed zorgnetwerk. Samenwerking tussen het formele en informele netwerk is belangrijk om goede ondersteuning aan de mantelzorger te kunnen bieden.*
- *Onderzoeken of het mogelijk is om een aantal vrijwillige mantelzorgambassadeurs op te leiden die hun kennis van mantelzorg in de samenleving kunnen verspreiden*

Informatie en advies

Het is belangrijk dat mantelzorgers goed geïnformeerd worden over de onderwerpen die aansluiten bij de leefwereld van de mantelzorger en de zorgvrager. Goede informatievoorziening vergroot de toegankelijkheid tot ondersteuning en leidt tot versterking van de mantelzorger. Het is daarbij van belang dat de diverse organisaties die met mantelzorgers te maken hebben zoveel mogelijk op de hoogte zijn van relevante informatie en ook deze informatie met elkaar uitwisselen. Maar ook dat de organisaties bij vragen het Steunpunt Mantelzorg weten te vinden. Zij kunnen mantelzorgers immers alleen goed adviseren en begeleiden als zij op de hoogte zijn van andermans werkveld en het aanbod van mantelzorgondersteuning. De doelstelling is om de informatievoorziening op het gebied van mantelzorg sterker en beter toegankelijk te maken.

Wat gaan we o.a. doen?

- *Ruim aandacht geven aan de betekenis van het mantelzorger zijn bij mantelzorger en zijn omgeving*
- *Samen met Steunpunt Mantelzorg Westelijke Mijnstreek de Informatie over het ondersteuningsaanbod herhaaldelijk via verschillende kanalen onder de aandacht brengen.*

Zorg verlichten

Het de mantelzorger mogelijk maken zijn zorg zo goed mogelijk te kunnen blijven geven en er zo voor te zorgen dat de zorgvrager zo lang mogelijk in zijn huis kan blijven wonen, is het uiteindelijke doel van de mantelzorgondersteuning. Door de ondersteuning kan voorkomen worden dat mantelzorgers overbelast raken en de zorg niet meer aankunnen. Overbelasting van mantelzorgers kan ertoe leiden dat de zorgvrager aangewezen is op (meer) professionele en dus dure zorg. Maar kan in sommige gevallen ook leiden tot ontspoorde mantelzorg. Dit is goede zorg die door onmacht langzaam omslaat in verwaarlozing, verkeerde behandeling of mishandeling.

Ondersteuning
Het steunpunt Mantelzorg Westelijke Mijnstreek voert het mantelzorgbeleid uit en ontvangt hier jaarlijks subsidie voor. Binnen hun opdracht voeren ze de volgende werkzaamheden uit:

- Registratie en 'intake' van mantelzorgers
- Emotionele en praktische ondersteuning en begeleiding 'op maat'
- Respijtzorg, inzet van vrijwilligers "Maatjes".
- Mantelzorgers elkaar laten ontmoeten en themabijeenkomsten organiseren

Op dit moment staan er ongeveer 450 mantelzorgers ingeschreven bij het Steunpunt. Mantelzorgers die ingeschreven staan, worden rechtstreeks geïnformeerd over de mogelijkheden tot ondersteuning. Ze besluiten vervolgens zelf of ze gebruik willen maken van de mogelijkheden.
Uit de cijfers van het Sociaal Cultureel Planbureau blijkt dat er in de gemeente Beek echter veel meer mantelzorgers zijn, ruim 4000. Niet elke mantelzorger heeft echter behoefte aan ondersteuning of waardering. Belangrijk is om die mantelzorgers te bereiken waar wel ondersteuning nodig is en andere mantelzorgers te laten weten dat er mogelijkheden tot ondersteuning zijn voor het geval ze dat nodig hebben.

Belangrijk is ook dat ingezet wordt op maatwerkgerichte mantelzorgondersteuning. Dat betekent dat er ondersteuning geboden wordt die past bij de situatie van de mantelzorger. De mantelzorger en zijn/haar vraag staat steeds centraal. Er moet dus steeds ingezet worden op een zorgvuldige vraagverheldering. Dat vergt een investering aan de voorkant, maar loont aan de achterkant. Want investeren in het leveren van maatwerk kan overbelasting mantelzorger en hoger zorggebruik van de zorgvrager voorkomen.

Wat gaan we o.a. doen?

- *Proactief en blijvend op zoek gaan naar mantelzorgers en ze informeren*
- *Input behoefteonderzoek gebruiken om maatwerkgerichte mantelzorgondersteuning te kunnen bieden*

Respijtzorg
Respijtzorg is het tijdelijk ontlasten van de mantelzorger door het overnemen van zorgtaken. Het is belangrijk om in een vroeg stadium de mantelzorger steeds te informeren over mogelijkheden van respijtzorg . Uit de bijeenkomsten en gesprekken

over respijtzorg met mantelzorgers komt naar voren dat de mantelzorger drempels ervaart bij hulp vragen. Redenen hiervoor zijn; vraagverlegenheid, onduidelijkheid over de plek om hulp te vragen en financiële redenen.

Wat gaan we o.a. doen?

Er wordt ingezet op het verbeteren van informatievoorziening over respijtzorg

- *In het keukentafelgesprek wordt de behoefte van respijtzorg voor de mantelzorger in kaart gebracht. Wanneer een mantelzorger overbelast dreigt te raken of al overbelast is, wordt in een ondersteuningsplan van de mantelzorger afspraken gemaakt over de ondersteuning aan de mantelzorger*
- *Mantelzorgers kunnen zo nodig gebruik maken van respijtzorg vanuit voorliggende voorzieningen of vanuit de Wmo. Dit is afhankelijk van de situatie van de mantelzorger en zorgvrager. Waar mogelijk wordt een vrijwilliger of iemand uit het sociale netwerk van de mantelzorger ingezet om verlichting in hulptaken te bieden. Dit gaat in samenwerking met o.a. het maatjesproject van Partners en Welzijn (PIW), Thuishulpcentrale De Brug, Levanto, Beek Samen Helpt.*
- *Voldoende mogelijkheden in de vorm van bijeenkomsten organiseren waarbij mantelzorgers, lotgenotencontact hebben en waarbij ervaringen gedeeld kunnen worden, steun bij elkaar gevonden kan worden en adviezen gegeven kan worden.*
- *Samen met mantelzorgers en organisaties die bij de zorgvragers thuiskomen onderzoeken wat er nodig voor het verder versterken van de ondersteuning.*

Mantelzorgwoning

Het landelijke beleid is erop gericht dat mensen langer, zelfstandig thuis blijven wonen. Hierdoor stijgt het aantal mensen die thuiswonend zijn en een zwaardere zorgvraag hebben. Om mantelzorgers te helpen om de zorgtaken uit te voeren is het in bepaalde situaties mogelijk om een mantelzorgwoning vergunningsvrij te plaatsen. Door dichtbij de zorgvrager te wonen, kan de zorg voor de mantelzorger verlicht worden.

Wat gaan we o.a. doen?

- *We zorgen ervoor dat er goede informatie beschikbaar is en dat het voor de mantelzorger duidelijk is waar hij met vragen hierover moet zijn. Binnen de gemeente één duidelijke "Aandachtsfunctionaris mantelzorg" benoemen waar mantelzorgers direct terecht kunnen met al hun vragen die bij de gemeente thuishoren.*

Speerpunt 3

Waardering van mantelzorg

Mantelzorgwaardering
Erkenning blijkt onder andere uit waardering. Jaarlijks wordt in de gemeente Beek de mantelzorgwaardering uitgereikt. Mantelzorgers die zich daarvoor aanmelden en die ingeschreven staan bij het Steunpunt Mantelzorg Westelijke Mijnstreek

ontvangen de mantelzorgwaardering. Mantelzorgers die langer dan drie maanden en meer dan acht uur per week mantelzorg verlenen, kunnen een aanvraag indienen voor een waardering in de vorm van een geldbedrag van € 100, - per zorgvrager per jaar.

Eén van de voorwaarden is dat de mantelzorger ingeschreven dient te staan bij het Steunpunt Mantelzorg. Bij deze registratie hoort een intake. Zo is de mantelzorger niet alleen in beeld maar wordt de mantelzorger ook direct op de hoogte gebracht van mogelijke ondersteuningsvormen bij of ter voorkoming van overbelasting. (Het Steunpunt heeft in beeld of de mantelzorger aan de criteria voldoet zoals gesteld in de regeling).

Deze regeling loopt van 2018 en met 2021. Aangezien de mantelzorgwaardering achteraf wordt uitbetaald is hiervoor budget beschikbaar tot en met 2022.

De gemeente Beek hecht veel waarde aan de inzet van mantelzorgers en wil de mantelzorgers daarvoor ook bedanken. Het is dus ook onze wens om de mantelzorgwaardering voor de periode 2022 tot en met 2025 te continueren Daarnaast wordt elk jaar de landelijke “Dag van de mantelzorg” georganiseerd. Op deze dag wordt de mantelzorger in het zonnetje gezet en kunnen lotgenoten elkaar in een gezellige setting ontmoeten. In de afgelopen twee jaar was een bijeenkomst vanwege de corona maatregelen niet mogelijk en hebben in plaats daarvan alle ingeschreven mantelzorgers een bloemenbon resp. een bakkersbon als extra waardering ontvangen. Voor de komende jaren zal op basis van maatwerk worden bepaald hoe de “Dag van de mantelzorg” invulling krijgt.

Erkenning en waardering bestaat ook uit het feit dat we erkennen dat de mantelzorger de “expert” is (zoals ook eerder onder kopje “dit is mantelzorg” is aangegeven). Dit betekent dat we gebruik maken van de kennis en ervaring van de mantelzorger. Dit heeft als resultaat dat de relatie tussen de (zorg-)professionals en mantelzorgers kan verbeteren, daar waar nu verwachtingen, wederzijds begrip etc. niet altijd op elkaar afgestemd zijn.

Wat gaan we o.a. doen?

- *Jaarlijks rond de Dag van de Mantelzorg een waarderings-actie organiseren.*
- *Mantelzorgwaardering de komende jaren continueren en daarvoor vanaf 2023 structureel budget reserveren*.
- *Een nieuwe mantelzorgwaarderingsregeling voor de periode vaststellen en daarbij rekening houden met de wensen van de mantelzorger en de mogelijkheden van een lokale ondernemers bon onderzoeken.*
- *Onder meer de input van het behoefteonderzoek gebruiken om samenwerking tussen zorgprofesionals en mantelzorgers beter op elkaar af te stemmen*

9. Financieel

Aangezien de huidige mantelzorgwaardering regeling in 2022 afloopt, is voor continuering van een mantelzorgwaardering in 2023 e.v. een bedrag van € 45.000 nodig. Uitgaande van een mantelzorgwaardering ter hoogte van maximaal € 100 is dat voldoende voor 450 toewijzingen. Bij meer dan 450 aanvragen zal de waardering naar rato afnemen.

Voor 2022 ontvangen we van het Rijk incidenteel € 50.000 om de mantelzorgondersteuning te verstevigen. Om ook vanaf 2023 te kunnen blijven inzetten op o.a. bewustwording en goede communicatie en in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen dient vanaf 2023 het huidig uitvoeringsbudget van € 6.525 structureel opgehoogd te worden met € 8.475, zodat er een uitvoeringsbudget is van totaal € 15.000.

Voor 2023 e.v. is dus structureel nieuw budget nodig van totaal € 53.475 (€ 45.000 en € 8.475) om de mantelzorgondersteuning toekomstbestendig te houden en de mantelzorgers jaarlijks te kunnen blijven waarderen voor hun inzet.

10. Tot slot

De gemeente Beek wil mantelzorgers zo goed mogelijk ondersteunen en her- en erkennen. Mantelzorgondersteuning is effectief als op het juiste moment contact gemaakt wordt met de individuele mantelzorger en passende ondersteuning beschikbaar is. Met deze mantelzorgnotitie zijn de speerpunten voor het mantelzorgbeleid voor de komende jaren vastgelegd en wordt een goede mantelzorgondersteuning voor de komende jaren geborgd. Het is echter wel de bedoeling dat we scherp blijven op de ontwikkelingen op mantelzorggebied en het beleid evalueren. Indien nodig kan het beleid bijgesteld worden op basis van actuele informatie.